

BUTLLETÍ INTERN del GRUP

QUINQUE I

Decembre-81

Publicat amb el suport del Departament de Cultura de l'Ajuntament de Portaferrissa

GENER 82

PÒRTULA

Nº 2
febrer-82

PÒRTULA

Nº 3
març 82

PÒRTULA

AGOST Nº 8

Pòrtula

5

setembre 82

PÒRTULA

6

ESPECIAL SANT MARÇAL

Pòrtula Nº 7

ESPECIAL FESTES DEL CARME

PÒRTULA

AGOST Nº 8

PÒRTULA

setembre 82

Nº 9

PÒRTULA

Octubre nº 10

Pòrtula

NOVEMBRE - XI

12 DESEMBRE

82

Bolletí informatiu-cultural
del Grup d'Esplai Focs i Olles
(d'Escoltes de Mallorca)

Número 12, desembre 1982

S U M A R I

La nostra petita-gran història
Pòrtula fa un any
Quatre de fresques
ESPECIAE ESCOLA: Informe sobre
l'ús de la llengua vernacle a
l'escola
Plana oberta
Esports
Moix de teulada
Nadal
Anada a València
Enquesta a un seminarista menor
En aquesta Illa: Bibliografia de
les danses de figura
Guia musical de Mallorca: Les ins-
titucions musicals
Biografia: Jaume I
La nostra llengua de cada dia
Mig poc de tot
Passatemps
Zodiàc
El joc d'escacs, 2
Index de matèries--Pòrtula, 1982
Index d'autors--Pòrtula, 1982
Goigs de Nostra Senyora de Betlem

C O L . L A B O R A D O R S

Dana Alcover i Llull
Miquel Bosch i Auba
Antoni Canyelles i Oliver
Salvador Ortoneda i Colomar
Antoni Pascual i Nadal
Maria del Mar Pons
Tomeu Pou
Gori Puigserver i Canyelles
Aina Sansó
Gabriel Seguí i Trobat
Xisco Serra
Ramon D. Villalonga

Impressió

Rafel Creus i Frontera
Toni Mesquida i Amengual
Bernat Reyes i Sureda

Redacció

Bernat Palou i Creus
Damià Perelló i Terrassa
Miquel Romaguera i Canyelles

Coordinació

Biel Massot i Muntaner

Realitza i edita:

GRUP D'ESPLAI FOCS I OLLES
S'Escola Vella
Pòrtol (Marratxí)

Depòsit legal: PM 529/81

Els articles publicats a PORTULA
expressen, únicament, l'opinió
de llurs autors.

Portada: G.E.F.O.

*El grup d'Esplai Focs i
Olles vos desitja un ventu-
rós any nou 1983.
Que així com hem pogut pa-
ssar aquest any poguem
passar el que ve.*

Molts d'anys

PROFESSORA D'E.G.B, D'ONA
CLASSES PARTICULARS A CIUTAT ,
HORES A CONVENIR.

T:27-29-39.

La nostra petita gran història

L'història se centra damunt les festes de l'any 1981, organitzades pel grup d'esplai Focs i Olles.

Arribaren les festes amb una excursió al Port de Pollença i a les coves de Campanet, tan sols omplírem un autocar, però tot va anar molt bé.

Dissabte, dia 11 de juliol del 81, hi va haver la Revetla de Ball (Verbena), amb els fabulosos grups "Brumas" i "Gel", que en realitat no varen ésser tant, però nos haguérem de conformar amb lo més barat que trobàrem. El diumenge 12, al dematí va tenir lloc el Concurs de Monopatins, a les 22'30 del vespre animada comèdia a càrrec del grup Mitjorn de la Cabaneta, amb l'actuació de l'obra "Un senyor damunt un ruc", i tota la setmana hi haguè joc de tots tipus, però el dia més gran era el dijous 16, "FESTIVITAT DE LA NOSTRA DONA DEL CARME", amb cucanyes, missa major concelabrada pel vicari episcopal d'aquesta zona, D. Miquel Orell. Acabada la missa tengué lloc l'homenatge a D. Guillem Massot a qui val la pena recordar, perquè va ésser metge de Pòrtol durant quaranta anys, dedicat completament a la seva vocació com un bon metge. L'Ajuntament li entregà una placa commemorativa d'agraïment. Acte seguit un concert de cant coral a càrrec del grup "Brotet de Ramani" i finalment per acabar el vespre la Gran amollada del Castell de Focs artificials.

Les festes seguien amb més concursos, jocs, etc i cinema infantil.

El dissabte 18, ha va haver concurs de biciclos, concurs d'estels i una bona vetlada de ball de Bot amb el grup infantil de la Vila, que per cert i amb gran llàstima ja no hi és. El diumenge més bauxa; corregudes de canyes, un gran partit de futbol, cercavila i concert a càrrec de la banda Municipal d'Esporles. La funció teatral amb l'actuació del grup Forn-II de S'Hort d'es cà, que representaren "El difunt és viu" i "El contrabando", o sigui dos sainetes amb un vespre, aquesta actuació no va anar bé, perquè feltaven micros i tan sols no se sentia res, però el cap i la fi va sortir.

Tota la gent se'n anava a caseva contenta esperant un l'any qui ve.

Miquel Romaguera i Canyelles.

Pòrtula fa un any

Casi no pareix vera, però és així. Mes darrere mes, un millor i altre pitjor hem concorregut a la citació que tenim amb noltros i amb voltros. Amb noltros perquè és una autosuperació constant, una lluita de mai acabar; no vos poreu imaginar els problemes que arriben a sòtir per dur a terme una simple i senzilla revista de deu folis. Amb voltros perquè hi estàvem compromesos, perquè mos esperau de bona gana i molt sovint, quan ens retressam per qualsevol motiu, soleu inquirir: què passa amb PORTULA?

Una de les millors coses que hem vist és que comença a tenir ressò. La gent se comença a interessar pel que deim i comença a veure una sèrie de problemes que desconeixia o a saber una sèrie de coses de les quals no n'havia sentit parlar mai. Per altre part podem dir amb orgull que és una de les poques coses que ha tengut continuïtat dins Pòrtol. A aquest poble (com suposam que a molts d'altres), les coses solen funcionar per encalèntiments: surt la idea de fer qualche activitat i la primera vegada o els primers dies tot va bé, però poc a poc la gent se refreda i el projecte fa aigua. M'imagin que és tasca de sociòleg l'arribar a establir els motius d'aquest fet.

Per la nostra part seguim, i que duri. Més planes, més espai, més col·laboracions, més subscriptors, més tiratge. Creim que és una tasca positiva i necessària i confiam encara en millorar.

Que l'any que ve per aquest temps vos poguem tornar a dir:

MOLTS D'ANYS.

LA REDACCIÓ.

Ruptura del Partit Independent de Marratxí.- S'ha desfet en dos grups després de certes discussions sobre una sèrie de temes. Una part dels regidors d'aquest partit passen a "Alianza Popular" i els altres s'integren a "Unió Mallorquina".

Ping-Pong.- N'han instal·lat un a Ca's Tord. L'assistència de gent a practicar aquest esport és bastant nombrosa. Seria interessant organitzar un campionat.

Papereria nova.- Situada al carrer de s'Escola. L'obriran a finals de mes o començament del que ve. Se dirà "Ca Na Conxín".

Subvenció a la Biblioteca Pública Comarcal.- Concedida per l'Ajuntament i consistent en 180.000 pts anuals.

Nova placeta a Sa Cabaneta.- Situada entre la Costa de Ca'n Mas i el carrer d'Oleza. Hi han posat dos bancs i un parell d'arbres.

Botiga d'audiovisuals.- Hi tenen televisors, ràdios, cassettes, tocadiscos... Fa poc que l'han oberta al carrer "Jose Antonio" just a l'entrada de Pòrtol.

Defuncions: Madò Maria de Ca'n Pitxon, dia primer de desembre. El mateix dia Mestre Pere Barrera, de Ca'n Peretons. Dia 4 Mateu Creus, de Ca'n Bessona. Els vegem tots al cel.

Nou carrer.- Amb el nom de "Llorenç Villalonga" i situat entre l'escola pública i el carrer de Son Alegre, al Pla de na Tesa.

Jubilació.- Dies passats li va tocar el torn al director de l'escola del Pont d'Inca, Antoni Lladó i Daviu. Enhorabona.

Obres a s'Escola Vella.- Havien quedat paralitzades i les continuen ara. Ja se pot dir que l'escola està tancada per tot encara que fal·ti posar la reixeta (= "requilla")

III MOSTRA DE TEATRE.- Ha tingut lloc durant tot el mes de novembre al local de Ses Tres Germanes amb la participació de sis companyies de teatre mallorquines. És una llàstima que les dues companyies existents al terme no hi haguin assistit, degut als problemes existents amb l'organització. Se pot dir que la Mostra ha estat d'una gran qualitat encara que l'assistència de públic no fos molt nombrosa. També hauríem de recordar a l'Organització que PORTULA és un informatiu del Terme i que se podria emprar per donar a conèixer els actes abans de que tenguessin lloc.

OBRES AL CAMP DE FUTBOL. Segueixen a bon ritme. Se va arribar a un acord entre l'Ajuntament i la Directiva del Marratxí per no tocar la paret de pedra seca i fer el tancat d'una manera que no l'afectàs.

CONSELL DE DIRECCIO. A l'Escola "Costa i Llobera" hi ha eleccions el dia nou. Els candidats que mos ho han fet saber de moment són: Pere Escafí i Tous, Caterina Amengual i Serra, Josep Maria Madronyal i Alegre i Miquel Bosch i Auba.

Per la candidatura de la Junta econòmica sabem els següents: Toni Canyelles i Dumas, Pere Ramis i Amengual, Bernat Castell i Ferrer.

NADAL A LA VILA. Programa religiós:

dia 24, a les 11 del vespre: Missa solemne amb el Cant de la Sibil·la, l'Anunci de l'Àngel i el Sermó de la Calenda. Hi haurà Betlem al viu i adoració de pastors al Nin Jesús.

dia 25. Nadal. La missa del matí a les 11, una hora més tard que de costum. Horabaixa a les 6'00.

dia 26. Mitjana Festa. Misses de costum a les 10'00 i a les 6'00.

CLASSES DE CATALA PER A ADULTS

Han començat aquest mes a l'escola Costa i Llobera. Cada dimarts de 8 a 9 del vespre. Gratuïtes.

PERETA CANYELLAS

/EMPRESA DE AUTOCARS: SERVEI PÒRTOL - PAI MA - PAI MA - PÒRTOL / - José Anto-

ESPECIAL ESCOLA

INFORME SOBRE L'US DE LA LLENGUA VERNACLEA A L'ENSENYAMENT

Tal com vàrem anunciar el passat mes, dedicam un apartat de PORTU-
LA a clarificar uns fets que desde fa dos mesos duen revolucionada la
Vila.

El problema se centra en el plantejament de fer les classes en la
nostra llengua per part del Claustre del C.N.M. Costa i Llobera, per
part del consell directiu del centre i per part de l'A.P.A; i en la o-
posició d'un grup de persones a aquest plantejament.

CALENDARI DELS FETS

- 2-IX Primer claustre del curs 82/83 al Col·legi "Costa i Llobera". Xer-
rades prèvies per posar en marxa el català al preescolar.
- 3,4-IX Se miren els requisits legals necessaris a la Inspecció. Són
els següents: Acta del Claustre i Decisió de l'A.P.A, o
Acta del Consell de direcció i recolzament dels pa-
res interessats.
- 9-IX Se proposa la idea al Consell de direcció i aquest ho aprova.
- 13-IX El claustre aprova l'ensenyament en català al parvulari.
- 22-IX Reunió de la Junta Directiva de l'APA. S'exposa l'estat de la
qüestió i se proposa la idea. La junta directiva ho aprova.
S'acorda que les professores del cicle inicial faran una reunió
amb els pares per explicar-ho i demanar l'opinió.
- 16-X Reunió de pares i professors de parvuls, primer i segon informant
sobre la idea i demanant opinió. Se diu que faran una reunió es-
pecial amb els pares de preescolar per explicar la metodologia
i el mètode a seguir.
- 25-X Reunió dels pares dels nins nascuts el 78 (l'any que ve han d'en-
trar al parvulari). Analitzen el fets; no van en contra dels mes-
tres sinó contra el seu sistema. Designen portanveus:
Jaume Coll, José Vázquez, Maria .(d'origen holandès), Petra .
(d'origen suec).
- 29-X Els portanveus, juntament amb Jaume Vidal i Gori Bibilani van a
veure el mestre director. No s'arriba a cap acord ni solució.
- 9-XI Taula rodona informativa amb la participació de: Gabriel Janer Ma-
nila (pedagog), Gaspar Nicolau (pedagog, inspector d'ensenyament),
Gabriel Rotger (psicòleg), Miquel Coll (director del "Costa i
Llobera") i Pere Escafí (president de l'APA).
Surgeixen molts de conflictes, la temàtica se deriva, se re-
clama la presència de les forces públiques, no s'arriba a cap
solució i el personal surt més embullat que abans. En resum:
una vergonya.
- 3-XII Reunió de pares i professors dels nins de parvulari per a: infor-
mar sobre l'estat de la qüestió, plantejar els objectius i donar
a conèixer el programa. Ambient de normalitat i bona disposició
de la majoria.

QUATRE IDEES SOBRE L'ENSENYAMENT DE LA LLENGUA

El mestre de llengua se troba amb aquests fets:

- la llengua és una cosa viva
- l'al·lot que comença l'escola ja parla; de qualque manera
"ja en sap"
- Ha d'adaptar unes estructures orals als standarts escrits
- Ha de treballar la llengua segons el medi
- Ha de connectar amb tot un fet cultural mitjançant la llengua

Apart d'això el mestre de llengua catalana se troba amb:

- el problema de la degradació lingüística
- el problema de la degradació cultural
- un contacte de llengües amb preponderància de l'externa
- una manca de concientització que crea un ambient desfavorable

Davant tot això se plantegen dos punts dins la didàctica:

- a) de cara al professor
- b) de cara a l'al·lot

a) Es necessari un coneixement profund de la matèria lingüística, així com de l'entorn cultural i ha de procurar fer-ne una adequada interrelació.

Ha de tenir un coneixement del medi on l'ha d'aplicar, ha de tenir present la realitat ambiental.

Ha de ser animador cultural en el més ample sentit.

b) L'han d'integrar dins el medi lingüístic-cultural (en totes les seves diferents manifestacions)

Per això és necessari: promoure tots els recursos lingüístics. emprar tot el material a l'abast en qüestions culturals del nostre poble: per a conservar-ho per a recuperar-ho per a treballar amb

l'eina més adequada: a cada cosa el seu nom i un nom per a cada cosa.

fer-ho de forma viva, no com a fòssil.

ELS OBJECTIUS PEDAGOGICS DE L'ENSENYAMENT EN LA NOSTRA LLENGUA

Són dos els problemes que hem de tenir presents i dues les finalitats que se planteja l'escola de cara a la formació lingüística dels alumnes:

--No causar trauma als nins a causa de l'omissió de la llengua materna, que arribava al total oblit dins l'ambient escolar.

--Aconseguir, al final de l'edat escolar, un domini de les dues llengües: com a primera llengua, la materna -el català per als catalanoparlants i el castellà per als castellanoparlants-; com a segona llengua, l'ambiental -el castellà per als catalanoparlants, el català per als castellanoparlants-.

Es tracta, en resum, de donar mitjans als nins de conviure en igualtat de condicions en un ambient bilingüe, i de fer-los evolucionar cap on sigui convenient.

EN QUE SE BASA LA IDEA DE L'ENSENYAMENT EN LA NOSTRA LLENGUA?

Per si no basten els dos apartats anteriors i deixant de banda els principis que podríem denominar "culturalistes autòctons" pels quals se diria que una persona és "mallorquinista", "fanàtica" o fins i tot "separatista" o "roja-jueva-maçònica" (i que, possiblement, no per aquestes difamacions deixarien de tenir la mateixa validesa i base real) presentem en resum de les conclusions de l'informe elaborat l'any 1.951 per un grup d'especialistes en educació de la UNESCO (Organització educativa de les Nacions Unides):

--La llengua materna és el mitjà natural d'expressió d'una persona, i una de les seves primeres necessitats és desenvolupar al màxim la seva aptitud per a expressar-se.

--Tots els alumnes han de començar llurs cursos escolars en la llengua materna.

--No hi ha res en l'estructura de cap llengua que li impedeixi d'esdevenir un vehicle de civilització moderna.

--No hi ha cap llengua que sigui inadequada per a satisfer les necessitats de l'infant en els primers mesos d'ensenyament escolar.

--Si la llengua materna és adequada en tots els aspectes per a servir de vehicle d'instrucció en les universitats i establiments d'ensenyament, cal emprar-la com a tal.

--Si en una escola cada classe comprèn nins que pertanyen a diversos grups lingüístics i no és possible de reagrupar-los, la primera tasca del mestre consistirà a ensenyar a tots els alumnes els rudiments d'una llengua per tal de poder-la emprar com a mitjà d'instrucció.

--Si la llengua materna de l'infant no és la llengua oficial del seu país o una llengua mundial, cal que aprengui una segona llengua.

--Es possible d'adquirir un bon coneixement de la segona llengua sense emprar-la com a mitjà d'instrucció general.

--Durant el primer any, o el segon, d'assistència de l'infant a l'escola, l'estudi de la segona llengua pot ser introduït com a assignatura.

--L'ensenyament de la segona llengua ha de progressar gradualment i no ha de ser emprada com a mitjà d'instrucció fins que els alumnes hi estaran prou familiaritzats.

(UNESCO. Us de les llengües vernacles en l'ensenyament. Edic. d'aportació catalana, IV; Barna, 1963)

ALGUNES ACLARACIONS LEXIQUES

LENGUA MATERNA o NATIVA: És la que una persona adquireix en els seus primers anys i que normalment es converteix en un instrument natural de pensament i comunicació.

LENGUA OFICIAL: És la utilitzada en la tramitació dels assumptes de Govern (legislatius, executius i judicials)

SEGONA LENGUA: Llengua adquirida per una persona a més a més de la llengua materna.

LENGUA VERNACLE: És la llengua materna d'un grup dominat socialment o políticament per un altre que parla una llengua diferent.

BILINGUISME: Fet psicològic del comportament de certs individus capaços d'expressar-se i comunicar-se amb la mateixa o semblant facilitat en dues llengües distintes.

PAIS o TERRITORI BILINGUE: Quan en una mateixa societat o entre els habitants d'un mateix territori s'utilitzen NORMALMENT dues llengües distintes com a mitjà de comunicació.

DIGLOSSIA: El fet d'una societat on existeix una llengua que s'aprèn en l'educació formal i s'empra amb la llengua escrita i com a parla formal, però no dins la conversació corrent. Es a dir una llengua per a les situacions "importantes" i "públiques" i l'altra per a les normals i quotidianes.

EL PROGRAMA DE L'ESCOLA "COSTA I LLOBERA"

Preescolar: Classes en la nostra llengua amb inclusió de cinc hores setmanals de castellà oral (a base de conversa, poemes, cançons...)

Cicle inicial (1 i 2) Inici a la lectura i a l'escriptura en la nostra llengua, seguint amb les cinc hores de castellà oral.

Cicle medi (3,4,5): tres hores d'estudi de català, àrea d'experiències (socials i naturals) en català; cinc hores d'estudi de castellà, àrea de matemàtiques en castellà. Total en la nostra llengua: 8 hores; total en castellà: 10 hores.

Cicle superior (6,7,8): 8 hores en la nostra ll; 12 en castellà.

GARANTIES DE CONTINUITAT D'AQUESTA PROGRAMACIÓ

--La llei. Per primera vegada en la història està de part de l'ensenyament de la nostra llengua i del seu ús dins l'ensenyament (reials decrets del setembre i de l'octubre del 1.979)

--La inspecció i l'escola: S'assegura una continuïtat a nivell de plantilla fixa i de concurs especial de trasllat (a base de concursar només els professors capacitats per a l'ensenyament de/en la nostra llengua)

--Els pares: A través del Consell de direcció, de l'Associació de pares i del recolzament dels pares interessats.

QUI HI ESTA EN CONTRA? QUINS SON ELS PROBLEMES?

Inicialment és un grup de persones els nins de les quals encara no són al parvulari. Els qui estan en contra i ja tenen els nins a l'escola són alguns castellanoparlants i algunes persones d'origen estranger.

Problemes: Manca d'informació o informació deficient.

Manca de confiança en la professionalitat dels ensenyants.

Manca d'integració dins la nostra comunitat.

Manca de consciència col·lectiva referida a la nostra cultura.

Per a la reestructuració i a la innovació.

B i e l .--

A N E C D O T A R I

No deixa de ser curiós -i trist- que a reunions fetes a Mallorca amb persones majoritàriament mallorquines per tractar l'ensenyament de la nostra llengua a l'escola se parlàs en castellà.

També és molt curiós que la majoria dels qui van en contra de l'ensenyament en la nostra llengua siguin gent de fora poble, de fora Mallorca i, fins i tot, de fora Espanya.

Una mare demanava tota preocupada com s'ho faria el seu fill si qualque dia havia d'anar a Madrid a fer un discurs.

D'ençà que s'ha aficat amb problemàtica lingüística han canviat el nom al conegut ajudant de l'apotecaria de Sa Cabaneta. Ara li diuen "don Kaime" i fins i tot li xerren en castellà per por de ser-hi de més.

Es de remarcar que mai s'hagués parlat d'això i, precisament al dia següent de la "reunió de la vergonya" va sortir un escrit damunt el diari "Ultima Hora" queixant-se dels perillosos vols que feia un helicòpter per damunt Pòrtol pilotat, precisament, per un dels pares que defensava a ultrança l'ús del castellà.

A la mateixa reunió després que qualcú cridàs "En castellano, por favor" se va sentir una veu anònima que sobresortia damunt les altres afegint: "ara començam a anar..."

I dos coverbos: Un al·lot arriba a ca-seva i diu a sa mare: Muma-re, avui m'han ensenyat a llegir la "u" de rem. Un al·lot arriba a ca-seva i diu: Avui faltava un nin a classe. La mestressa s'ha passat tot el temps cridant en "Silensio" i no l'ha trobat per enlloc.

PLANA

OBERTA

Anem al gra...

"Me sentiria enormement feliç de poder redactar estas línies en mestra lengua, pero lamentablement no veo incapacitado para hacerlo, y como la revista Pórtula, debe seguir su acertada línea en ese sentido, espero que su redacción me haga el favor de traducir".

Sr. Lladó, en el seu escrit del mes passat, ens relata les visibilitats que li han ocorregut, durant un camí espinós, que, així com pareix, just tenia una dita: criticar l'ajuntament i fer-li un menyspreu a les 25.000 pts. amb les que subvenciona al seu club.

Com és sabut, el camí més curt és la línia recta, i hagués estat més curt i fàcil, estalviar-se floritures i preàmbuls i anar directament al re de la qüestió, i precisament és aquí i a les puntualitzacions on veig jo:

1)-Seguin uns criteris en l'assignació de subvencions que, per ventura a mi personalment no em satisfaci; pero que els tenim aquí, i la seva modificació, que s'ha de fer i serà estudiada molt a fons, poden crear un malestar generalitat, ja que òbviament, una majoria se sentiran ferits quan vegin, per ventura la seva subvenció retallada. Després tindrem el problema que alguns, segons criteri particular, es sentiran amb més dret a percebre les millors subvencions i crec que el seu problema no es resol amb 5.000\$ més.

2)-L'Ajuntament no gastarà 800.000 \$ amb la III mostra de Teatre, la seva aportació es de 200.000 \$. La decisió de realitzar la Mostra es va prendre quan va acabar la II Mostra de l'any 81, així, les eleccions no estaven voltant cantó.

3)-Quan a la qüestió de l'Ajuntament de Ciutat, pel que endevin sent una especial simpatia, he de dir-li que a l'hora de fer comparacions, hem de fer-les en tota la seva extensió, per poder emetre judicis clars i concloents.

Facem nombres:

Si Ciutat amb un presupost de 5.272, milions de pts., dona 500.000 als clubs juvenils hi inverteix un 0'609 %, si Marratxí amb un presupost de 73 milions dona als seus clubs juvenils 25.000 pts. hi inverteix un 0'116%, és a dir 12'33 vegades més, està clar, no? I si entrem en les comparacions de l'impost de circulació, plusvalues, rètols lluminosos, erradicació, les multes de la Policia Municipal i d'altres que podriem citar, podem arribar a la conclusió, si tenim en compte que segons presupost, a un ciutadà de Ciutat li costa el seu Ajuntament 17.500 pts. i que a un de Marratxí li surt a 9100 pts, podem considerar que no es viu tan malament en aquest municipi.

I per finalitzar, me agradaria Sr. Lladó, i ho dic amb la meua major sinceritat, que totes aquestes dificultats s'arreglin el més aviat possible, que continuïn vostres i tots els clubs d'esplai, amb aquesta tasca tan bella, que totes les coses que s'aconsegueixen venent les adversitats, tenen major valor.

Sapiga que nosaltres no estem en contra ni a favor de ningú, que tots estan aquí voluntàriament i per la voluntat del poble, i que si qualque vegada qualque cosa no funciona o surt malament tots sabem on ens podem trobar. I em cregui que no guardem rancor a ningú.

Toni Montilla, regidor de l'Ajuntament.

LLIBRERIA

C A F E

Quart
Creixent

Carrer de Rubí

Ciutat

Ca'n Carrió

SA CABANETA

ESPORTS

RESULTATS DEL MARRATXI (mes de novembre)

Marratxí, 3; Son Sardina, 1 Vivero, 3; Marratxí, 5 Marr.3; Puig, 2
Son Gotleu, 3; Marr.4 (suspès quan faltaven deu minuts).

MARRATXI JUVENIL

Els juvenils duen una gran temporada de la mà de l'entrenador Miquel Sureda. Els resultats del mes de novembre són:
dia 7: Molinar, 0; Marr., 5 14: Marr.3; Patronat, 1 21: Marr.1
Esportes, 0; 28: Sant Bernat, 2; Marratxí, 3

MARRATXI INFANTIL

Continua la lliga. Els resultats de novembre foren:
Marr.1; Ramon Llull, 4 Independent, 2; Marr.1 La Salle, 1; Marr.0
Verge de Lluc, 2; Marr.0 Marratxí, 3; Son Sardina, 0

En "Pablo" segueix com golejadore amb dos punt a l'esportivitat.
Els tres primers van així:

Bibi, 24 punts

Josep Miquel, 14

"Quique", 14

A la regularitat el total de la plantilla amb 46 punts.

MARRATXI ALEVINS

Quan als alevins hem de dir que han començat molt bé ja que de moment van a la par amb el Poblense en els primers llocs de la classificació. Els resultats varen ser:

Marr.2; Consell, 0 Porto Cristo, 2; Marr, 6 Marr, 2; Petra, 2.

Els golejadors són: Sierra, 6 Bibi, 5 "Sito", 4 Miquelet, 1
Rafel Ramis, 1.

A G R A T I M E N T

Com representant dels equips de la cantera del C.D. Marratxí: vull donar l'enhorabona a aquest grup d'amics que varen fer possible l'homenatge al nostre amic Mestre Rafel Porret, sobretot a Tomeu Pou. Gràcies a tots els que varen aportar trofeus i al públic per la seva nombrosa assistència.

Francesc Serra (Pizà)

XAIRCUTERIA CA'N BERNADÍ

FORMATGES / EMBOTITS I CARN FREDA (fiambre)

Carrer JAIME I

.SA CABANETA.

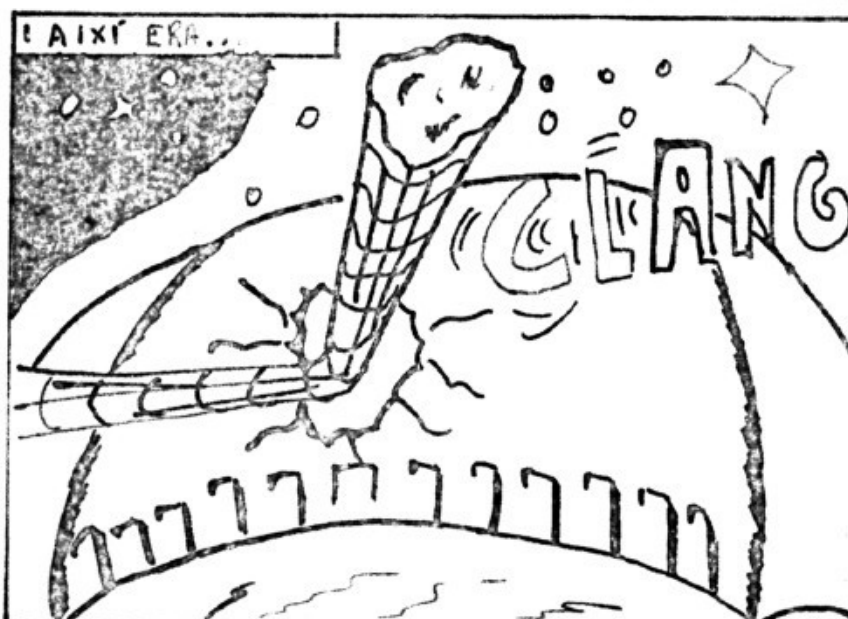
MOIX DE TEULADA 5

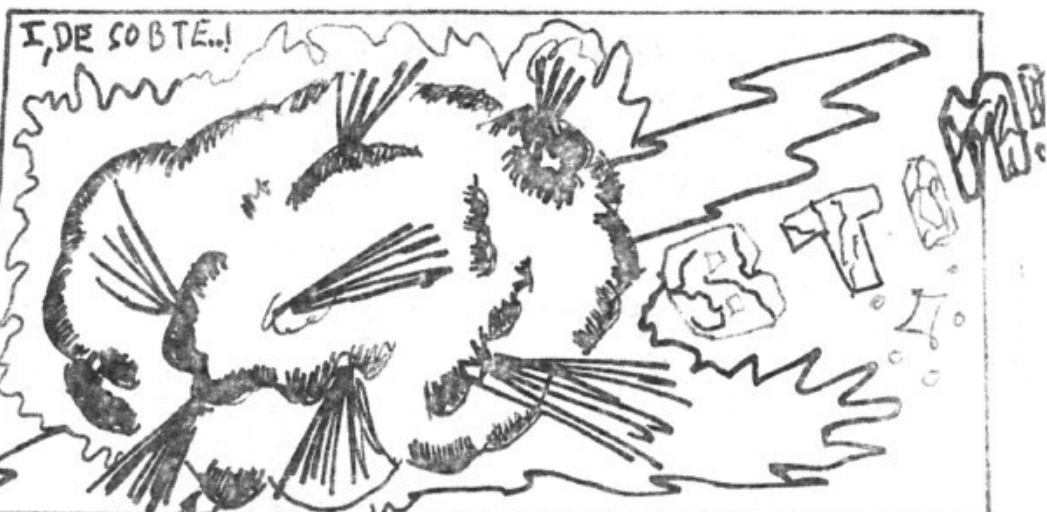
SI, A GETA K'L LA GUERRA HAVIA COMENÇAT... PERO, I
MOIX DE TEULADA?...

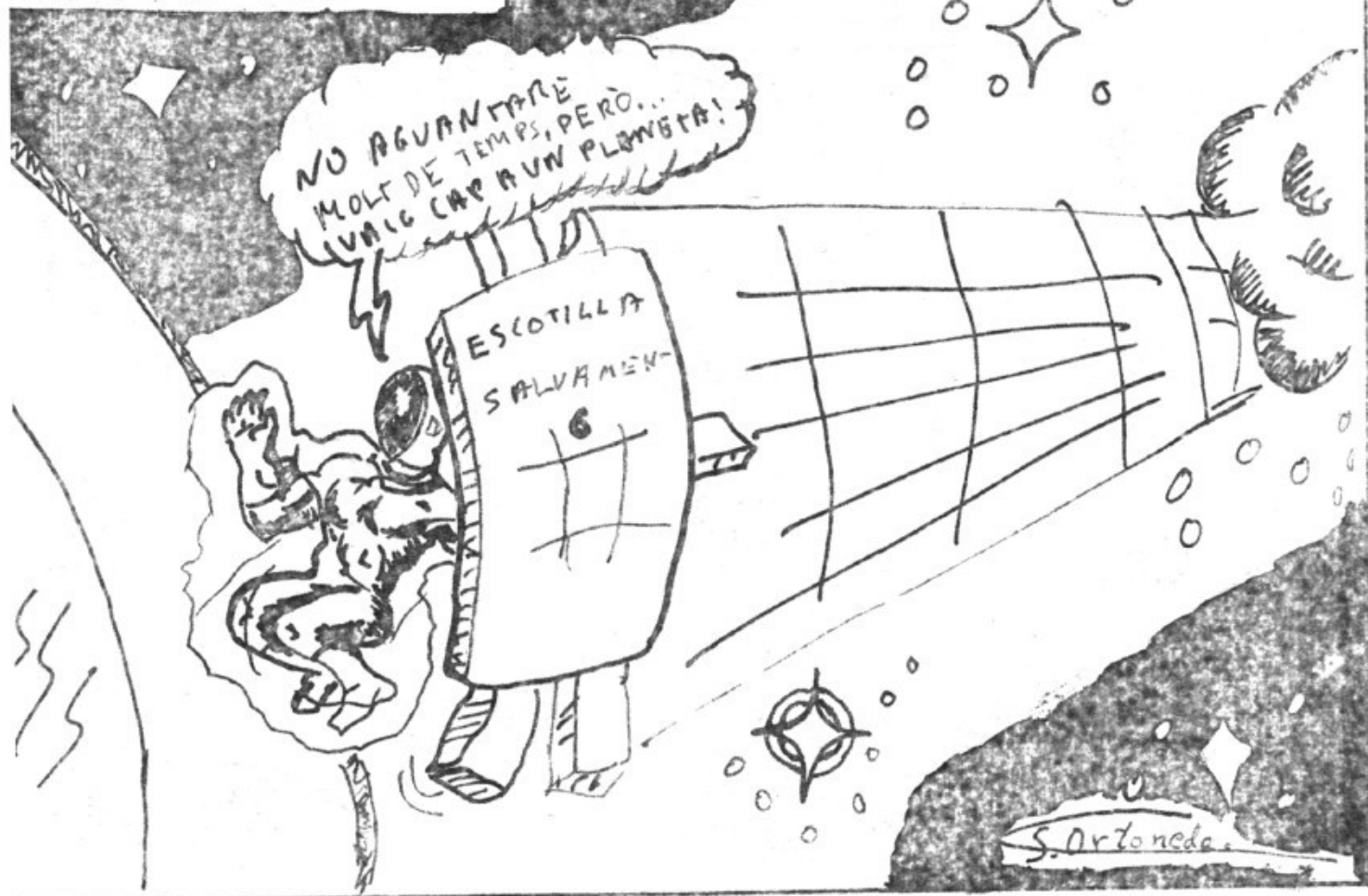
PERO EL MAL QUE HAVIA FET
MOIX DE TEULADA ERA MÉS GREU

L'ENERGIA S'ESCAPA
DE LA MAU, AVIAT NO
PODREM MANTENIR EL
CAMP DE FORÇA!

ERÒ, MOL DE TEVLADA S'HAVIA ROTEGIT A TEMPS...

★ NADAL ★

AL NO LLARG DELS TEMPS RODAM DINTRE D'UN CERCLE, QUE SE REPETEIX CADA ANY, HI HA SÈRIE DE FESTIVITATS, COM PER EXEMPLE; PASQUA I NADAL, ON LA FAMÍLIA SE REUNIX TOTA, EN UN AMBIENT DE FRATERNITAT I D'AMOR. ÉS LA FESTA MÉS ANOMANADA DEL MÓN CRISTIÀ, O HO TOCARIA ÉSSER, PERQUÈ AVUI EN DIA PARLIX QUE LES FESTES NADALENQUES SÓN TAN SOLS PER ANAR DE BAUXA, MENJAR TORRONS, PORCELLA I XAMPANY, QUE PER CERT TOT AIXÒ ÉS MOLT BÉ, PERÒ ÉS SOLAMENT UNA PART DE NADAL, ÉS CLAR, PER A MOLTS DE NUSALTES SI NO HI HAGUÉS TOTS AQUESTS EXQUISITS MENJARS NO PAREIXERIA TAL FESTA, ARA BÉ MANCA UNA PART MOLT MÉS IMPORTANT: EL SENTIT QUE TÉ.

JA SABEM QUE EL DIA 25 DE DESEMBRE, FA 1982 ANYS, VA NÈIXER JESÚS DINTRE D'UNA MENJADURA DE LES BÈSTIES DEL CAMP, A BETHLEEM, POBRAMENT, AMB FRED, COM EXEMPLE D'HUMILITAT, POBRESA I AMOR APO LA GENT MÉS HUMIL I SENZILLA. HAGUÉS POGUT NÈIXER DINTRE D'UN PALAU, PERÒ NO HO VA FER.

¿QUIN MISSATGE NOS DÓNIA AMB TAL EXEMPLE? SOLAMENT ÉS UN: SEBRE PENSAR DURANT AQUESTES FESTES AMB EL GERRÀ QUE PASSA FRED, QUE SOFREIX, QUE TÉ FAM, QUE NO TÉ ON DORMIR, I INTENTAR PER UNA VEGADA EN L'ANY ACOSTAR-NOS SIGUI COM SIGUI, AMB ORACIÓ, DONATIU, COMPANYIA, ETC CAP AQUELL MÓN ANOMENAT DE BOCA I OBLIDATS DE FETS I PENSAR UN POC AMB ELLS. NADAL ÉS AIXÒ. ¿ÉS QUALQUE COSA MÉS? ¿COM VISC NADAL?

Miquel Romaguera i Canyelles.

anada a valència

El gran esdeveniment comença el dia 7 de novembre, a les 12 hores del vespre, quan sortíem del port de Mallorca vers la trobada de Joan Pau II, Successor de Pere, Pastor de l'Església Universal.

El vaixell estibat de gent mallorquina, joves, petits i de més edat, capellans i religiosos, tots amb gran il·lusió esperaven veure el Sant Pare.

A l'arribada al port marítim, poguérem contemplar la mar enfadada i molta ja estaven assuatats per travessar el bassió.

Estant ja dintre el "Canguro" i ben instal·lats se celebrà la Vigília d'oració de l'Església de Mallorca. Acabada l'oració, els grans i petits anaren a dormir, ja que la mar estava molt alta, i era aconsellable. Els joves estàrem més temps a anar a dormir, cantant i rient. Però molta de gent no va poder a clucar un ull, perquè tot el temps donaven menjar als peixos.

El vaixell lluitava amb gran fortalesa contra la ràbia i alta mar.

Arribàrem al port de València amb una hora i mitja de retràs, conseqüència d'això molta de gent estàrem allunyats d'en Joan Pau II, però menco mal que poguérem escoltar qualche cosa de lo que deia el Papa. La missa durà tres hores i mitja. Però no nos cansàvem d'estar drets i esperàvem joiosos poder-lo veure en qualche moment.

Quan acabà la celebració i l'ordeació de 141 diques que en aquells moments se convertien en preveres o sigui capellans. Cada moment se vitorejava al Papa, amb els següents lemes: "Joan Pau II t'estima tot el món", això ho deia no saltres, és clar havíem de demostrar que érem mallorquins, "Juan Pablo II te quiere todo el mundo", "se nota se siente Juan Pablo II está presente", "totus tuus" - tot teu, "viva el Papa", etc.

La ciutat valenciana estava molt ornamentada, amb senyeres pontificies, senyeres del País Valencià, i amb senyeres d'Espanya.

Finalitzada la funció amollaren coets, coets-bombes, més o manco mitja hora, era impressionant, de veritat ho era.

Estava previst que tornaria pensar entre la gent, però com tenia pressa, ja que havia d'anar a veure les zones afectades per la inundacions i això no estava previst. Al seminari de València va estar un quart de durada aproximadament. Se concentraren allí uns 5.000 mil capellans i altres herbes.

L'horabaixa estava prevista una excursió, però un grup de gent quedà a la capital. Els qui quedaren contemplaren la catedral d'estil romànic, molt restaurada, "El Miguelete", "La Verge dels Desemparats", "La plaça del País Valencià, que abans era l'anomenada "plaza del Caudillo", per cert molt hermosa.

Devers les 11'30 del vespre nos despedírem de València poc a poc mentre el vaixell sortia del port. La travessia va ésser tranquil·la i poguérem descansar un poc. Arribàrem al port de Palma a les 9'30 del matí.

Crec que per tothom va ésser una experiència mai oblidada.

Miquel Romaguera i Canyelles.

CA NA PEPA

BONES SOBRASSADES I
BOTIFARRONS
CARN FRESCA DE PRIMERA
VARIACIÓ DE PEIX
CONGELAT
VARIETAT EN TORRONS

C/- José Antonio, 38 T: 60 - 22 - 40 Pòrtol.

MÍQUEL RAMIS

FERRETERIA,
ELECTRODOMÈSTICS
INSTAL·LACIONS
ELECTRIQUES

C/ José Antonio

T: 60 - 22 - 40 Pòrtol.

Fent camí

Entrevista a Biel Seguí, membre del Seminari Menor.

.-Què opines del divorci? Segons l'Evangeli, els cristians no poden admetre el divorci. Davant el divorci hi ha dues actituds a revisar: quin valor donem al matrimoni; i quina actitud com a cristians hem de tenir davant el divorci civil. L'església no pot acceptar el divorci mai; arà bé, l'església ha de tenir una actitud comprensiva cap a aquelles persones que han hagut de menester el divorci.

.-Avortament. Rotundament no. Ara bé, existeix l'avortament terapèutic que significa interrompre el procés natural pel fet de que la mare corri perill veritable de perdre la vida. Solament en aquest cas se pot donar l'avortament.

.-Què és l'església? Som tots els cristians.

.-Què és un capellà o què ha d'esser? Consisteix en estar a disposició total dels altres i en donar llum del que significa creure en Jesús.

.-Estàs d'acord amb totes les lleis de l'església? Amb totes, no.

.-Celibat. És una disposició que Crist no va mencionar per res, malament Sant Pau ho recomani. Però és una tradició de l'església molt estimable, que se pot llevar en qualsevol moment.

.-Sotana, si; sotana, no. L'habit no fa el monjo. De totes maneres, crec que seria recomanable una signatura exterior per un capellà. És que pareix que hi ha sacerdots que estan empeguets que sapin que són capellans!!.

.-L'església, té poder? L'església és molt ampla i està molt afiçada dintre la societat. Per això deixa sentir la seva presència. Ara bé, crec que poder decisiu, avui ja no en té, però n'ha tengut.

.-Què opines dels estaments eclesiàstics? Opin que una jerarquia sempre és necessària. Però ha de quedar molt clar que, anant pujant l'escala jeràrquica, significa un major servei, no un major poder i l'obediència consisteix en un compromís de complir els meus deures col·legialment amb els qui tenc davant jo.

.-Què opines del nostre bisbe? Crec que és un bisbe que ha sabut complir el seu paper i que a vegades ha estat incomprès per certs sectors radicals dels poble i del clergat i des d'aquí li vull retre un homenatge.

.-Què és el Seminari Menor? És una possibilitat, una oportunitat que no és l'única que té un jove amb futura opció sacerdotal, de clarificar-la i de que adquireixi una consistència, compartir-la amb joves que estan en la mateixa situació.

.-Què trobes sobre el sexe? És quelcom implícit a la personalitat humana però és necessari i obligat trobar-li el sentit veritable que té.

.-Per a acabar, relaciona paraules:

Déu.-amor	Església.-comunitat
Avortament.-crim	Política.-entrega
Jerarquia.-servei	Doblers.-mal de cap
celibat.-norma.	pornografia.-immoralitat.
sacerdoci.-entrega	divorci.-comprensió
sexe.-dignitat	Homo.-dignitat
seminari.-experiència	Crits.-Sacrifici

Niquel Romaguera i Canyelles.

A la nostra illa...

Coordina: Ramon D. Villalonga.

BIBLIOGRAFIA ON PODEU TROBAR MES INFORMACIÓ DE LES DANSES DE FIGURA.

- . DICCIONARI CATALA VALENCIA BALEAR: Articles "Cossiers" i "Cavallets". Fets per A. Pont. Bastant fiables però no totalment concordants amb les danses actuals.
- . RUL.LAN, J.: Història de Sóller. (Per a cites d'arxiu dels cossiers de Sóller des del segle XVI).
- . LLUIS SALVADOR, Arxiduc: Die Balearen. (Tom de "Costumbres de los mallorquines, cossiers d'Alaró").
- . ROSSELLO DE SON FORTEZA, J.: Manyoc de fruita mallorquina. "Els cossiers d'Alaró, notes de color perduda". p.155.
- . ORDINAS, A.: "Renacen los cossiers de Alaró!" Diari de Mallorca, 6-11-77.
- . NOGUERA, A.: Memoria sobre los cantos, bailes i tocatas populares de la Isla de Mallorca. Barcelona, 1.893. (Molt fiable per a les músiques dels cossiers d'Alaró i Manacor, dels cavallets de Felanitx i per a tocadetes de xeremies).
- . PINYA, E.: Los cossiers i sus danzas. Palma, Edit.: Luis Ripoll, (Panorama Balear, 62). 1.956.
- . SERVERA, M.: Els cavallets d'Artà. STUDIA, núm. 106. Juny 1.938.
- . Id. : La fiesta de San Juan Bautista en Son Carrió. STUDIA, núm. 104. Febrer, 1.938.
- . LLOMPART MORAGUES, G.: "Las danzas procesionales de Mallorca". Separata de Historia de Mallorca, coordinada per J. Mascaró Passarius.
- . MIRALLES, Joan: "Els cossiers de Montuïri". Revista LLUC. Octubre 1.978.
- . SERVERA, M.: "Els cossiers de Montuïri!" STUDIA, Abril 1.937, núm. 94.
- . ROSSELLO BORDOY, Guillem: "Entorno de las danzas de caballos mallorquinas". Separata de les Actas del II Congreso Nacional de Artes y Costumbres. Institucion Fernando el Católico. Zaragoza, 1.974. (Explica una possible teoria ben interessant de l'origen dels cossiers).
- . PONS, Miquel: "Els cavallets i altres danses de Felanitx", Dins l'opuscle Els cavallets Sant Joan Pelós i Sant Marçal. Edició de l'Ajuntament de Felanitx amb motiu del III Congrés Nacional d'Arts i costums Populars. (Es cita bibliogràfica interessant).

ESTELRICH, J.L.: "Páginas mallorquinas". Article "Cossis o cossiers". Ultima Ho 1, 1.903. Dirigida per Mn. Alcover. (Fa referència a l'etimologia de la paraula "cossie" i el seu possible origen).

- Per a balls de figura general dels Països Catalans:

AMADES, Joan: Les diades populars catalanes. Barcelona, Edita.: Barcino. 1932. T n I: "La dansa".

CAPMANY, Aureli: Calendari de festes i costums i tradicions populars.

ARTIGUES, Toni: Xeremiers. Manual de xeremies, fobiol i tamborí. Palma de Mallorca. Ed. Cort, 1982.

: "Música, festes i balls" dins Cent anys d'Història de les Balears 3. Edició especial realitzada per Salvat Editors, S.A. per a la Caixa d'Estalvis i Mont de l'Estat de les Balears. 1982. Pp. 231-252.

Aina Sansó.

Partitures.

Transcripció:
Aina Sansó
Maig 1.981

Mestre Jordi Pixedis
Algaida
Dia de Sant Jaume, 1.972

Llargos
Sant Sebastià, 1.976

Miquel Llargó
Sant Sebastià, 1.976

Cossiers de Monacor.
Es Croquers.

Introducció

fobiol
Tamborí

Cossiers d'Algaida.
Ses bombes.

Xer. i
fobiol

Cavallets de Sant Jaume.
Les hules.

Xer. i
fobiol

La processó.

fobiol

GUÍA MUSICAL DE MALLORCA

GMM--I

I-- INSTITUCIONS MUSICALS

Incloem dins aquest apartat aquells centres, grups o col·lectivitats de persones dedicades, de qualque manera, a la tasca musical; ja sigui l'estudi, l'ensenyament, la protecció, la promoció o el desenvolupament.

No hi inclouem, en canvi, els grups dedicats a l'execució i a la interpretació, així com tampoc les biblioteques, els comerços i els mitjans de comunicació, per considerar que mereixen capítol apart (veure GMM-0; Pòrtula, 11).

De cada una d'aquestes institucions donarem les característiques particulars (adreça, funció, activitats...etc.) a posteriors fitxes.

A) INSTITUCIONS DE CAIRE GENERAL

A) Directament relacionades amb la música:

Amics de l'Opera
Associació "Jordi Bosch" d'amics de l'orgue
Federació de Corals
Federació de Corals Infantils
Joventuts Musicals
Patronat de música de Felanitx
Patronat de música de Porreres

A) Indirectament relacionades

Ajuntament de Ciutat
(Altres ajuntaments)
Caixa d'Estalvis
Caixa de Pensions
Club Pollença
Consell General Interinsular
Consell General de Mallorca
Universitat de Palma de Mallorca
Banca March

(Entenem que aquesta relació no és definitiva. Agrairíem que ens comunicàssiu els buits que hi pogueu observar. Gràcies.

Biel
Toni Pascual.-)

B) INSTITUCIONS D'ENSENYAMENT

(Acadèmies)
Centre Balanguera
Centre d'expressió "Es Taller"
Centro de la Guitarra
(Col·legis)
Conservatori
Escola de dansa Juan José Castaño
Escola de música i danses de Mallorca
Escola Municipal de música de Manacor
Escola Municipal de música d'Inca
(Escoles de ball)
Musicasa
Escola de Pedagogia Musical

C) INSTITUCIONS PER A L'AUDICIO (o emprades ocasionalment per a concerts)

Auditòrium
Casal Balaguer
Discoteca Ca'n Roca
(Privades)
Teatre Principal
Llocs esporàdics (Plaça Major, Jardins murada, Claustre de Sant Francesc, Esglésies, Col·legis, Poble Espanyol, Bellver, Torrent de Pareis, Cel·les Cartoixa, Museu de Mallorca...)

Jaume I

Aprofitant la propera data del 31 de desembre, en que se celebra l'entrada a Ciutat de Jaume I a la ciutat dia de 1229, vet aquí una breu biografia seva.

Jaume I era fill de Pere II, rei de Catalunya i Aragó, i de Maria de Montpeller. L'any 1213 morí en pare, i poc després sa mare. L'any 1227 inicia el seu regnat, després de la regència del seu oncle Lluç.

Conquerí les Balears i València i per mor d'això s'el coneix com a "El Conqueridor".

Els mètodes de la conquesta de Mallorca foren eliminar la pirateria sarraïna del Mediterrani, que tenia la seva base principal a les Balears, i adquirir una plataforma per al comerç català a la mar mediterrània.

L'any 1228 se reuniren corts a Barcelona. Les ofertes del rei exposant el seu desig i projecte de conquerir Mallorca i demanant ajuda dels tres estaments: clergat, nobles i burgèsia, que l'apoiaren.

El dia del 5 de setembre de 1229 partí de Sagor, Tarragona i Cambrils un estol de 155 naus grosses i altres de petites, que transportaven 1500 cavallers i 15000 peons (soldats). Aquestes tropes estaven dividides en 4 cossos comandats pel rei, el bisbe de Barcelona, Don Nuno Sanç i en Guillem de Montcada. El desembarc tengué lloc a Santa Ponça, a on ja hi hagué enfrontaments amb els moros.

Dia 12 de setembre va tenir lloc la batalla de la Porrassa, per dovelles puig de sa Ginesta, a la qual moriren els cavallers Guillem i Ramon de Montcada.

Dies després l'exèrcit cristià assetja la ciutat de Mallorca, (en àrab "Medina Mayurqa"), aleshores governada pel walf Abu Yahejà i que llavors era una de les vuit ciutats més extenses de l'occident europeu. Després d'uns intents de negociació frustrats per part del walf, (que de fet cercava una solució pacífica), tengué lloc l'assalt final. Amb màquines de guerra, els catalans obrien diversos puntells a les murades de la ciutat, i el dia 31 de desembre de l'any 1229, les tropes hi entraren. Els que havien d'anar davant eren els cavallers, després els peons, però no fou així: primer avançaren els peons, i el rei cridà: vergonya, cavallers; dita que ens ha arribat fins avui.

Després prengueren la ciutat, es repartiren el botí, no sense disputes.

En els mesos i anys següents s'anà sotmetent la resta d'illa, inclosos els castells d'Alaró, Pollença i Santuari.

Menorca se va fer tributària del rei en Jaume, sense ésser cridada (1232 ó 1234).

L'any 1235 diversos nobles dugueren a terme la conquesta d'Eivissa.

Molt més tard, segnat ja Alfons el liberal (1287), a causa d'una traïció dels moros fou conquerida l'illa de Menorca i poblada de catalans, com ho foren Mallorca i Eivissa temps enrera, (sobretot amb gent de la Catalunya Vella i de l'Empúria).

Nem concedit especial importància a la conquesta de ciutat que és el que se recorda el proper 31 de desembre. En breus línies vauré ara altres coses, no menys importants del regnat del rei en Jaume.

L'any 1233 inicià una altra gran empresa, la conquesta del regne de València, amb la rendició de la capital el 1238.

El 1253, Jaume I, ja viudo de la seva dona Violant d'Hongria, va convenir amb el rei de França Lluís IX (tractat de Corbeil) en renunciar als seus territoris francesos a canvi de la renúncia dels reis francesos als seus drets històrics damunt Catalunya, en a descendents de Carlomagne.

També renuncià als seus drets a la Provença.

El 1265 ajudà a Alfons X de castella, amb l'oposició dels barons aragonesos i catalans a sofocar les revoltes dels moros Murcians i andalusos. De fet, Jaume I conquerí el regne de Múrcia i el regalà a Castella, al seu gendre Alfons X.

Jaume I morí a València l'any 1276. En el seu testament de 1262, va establir la creació per a l'infant Jaume, el seu fill (el qui seria Jaume II de Mallorca) d'un regne que comprendia les Balears, els comtats de Rosselló i Cerdanya, els de Conflent i Vallespir, i el senyoriu de Montpeller, que va durar com a tal tres parts de segle.

La magnitud de l'empresa del regnat de Jaume I, uns dels més llargs de la història, justifica la fama del rei de conqueridor, del que s'ha dit que fou un gran militar però no tant polític (separació del regne de Mallorca de la confederació, cessió de Múrcia a Castella, etc.)

Una sèrie de fets, entre els quals destaquen el naixement de les Corts, la consagració literària de la nostra llengua (època de Ramon Llull) i el triomf de l'art gòtic fan del regnat de Jaume I una etapa transcendental dins la història de la Corona d'Aragó

LA NOSTRA

LLENGUA DE CADA DIA.-----

Si encara noheu llegit l "EXPECIAL ESCOLA: Us de la llengua vernacle a l'ensenyament" convé que ho faceu, crec que és una aportació interessant a nivell de clarificar el perquè de les coses nostrades. I, per així, no insistesc pus. Només desitjar-vos Bon Nadal.

Sovint sentim
deim:

"sesta de navidat"

"felisidades"

"villánsico"

"barquillo"

"turró"

"pavo"

"cumpleaños"

"antisipo"

"colxa"

"caldo"

"desde luego..."

Hauríem de sentir
dir:

cistella de nadal
cistella nadalenca

felicitats, benaurances

nadala

neula

torró

indiot

aniversari, natalici

avenç, bestreta

vànova

brou

sens dubte, per descomptat
no cal dir-ho.

Biel.--

• MIG POC DE TOT •

CERTAMEN DE TEATRE INFANTIL. Dia 19 de desembre a Inca organitzat pel Grup d'activitats populars.

III CERTAMEN DE PINTURA "Villa de Costitx". Final del termini 10 de desembre.

MOSTRA D'ARTS DE LA MAR. Exposició a Sa Llotja. Oberta fins mitjan mes.

GEORGES MOUSTAKI. Actuarà a l'Auditori els propers 11 i 12 a les 10 del vespre.

CONCURS DE NADALES (= "villancicos") dia 18 de desembre a les 21.30 a l'església parroquial de la Vileta.

ESCOLA BALEAR DE BUSSEIG (= "buceo") en funcionament a partir del primer de desembre.

NOU CLUB DE MONTANYISME. Creat recentment amb el nom de "Halcón". Està afiliat a l'associació alemanya de montanyisme.

TROBADA DE CORALS INFANTILS.

Dissabte, 18 de desembre a les 18.00 al saló d'actes del Col·legi Sant Gaietà (PP. Teatins). Hi haurà 13 corals amb una participació de 400 cantaires.

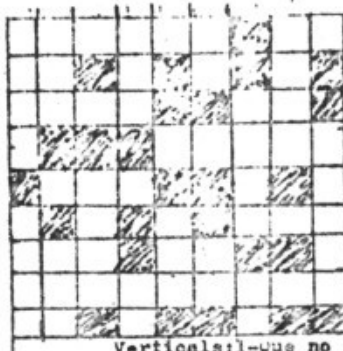
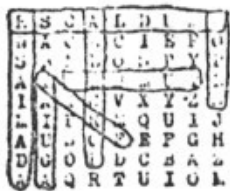
TERESETES. El "Teatre de teresetes" del carrer de Zavellà ha iniciat dues representacions noves: "L'abad de La Real" i "Es canyemet, s'ase i sa serra-porra"

REEDICIO. Aquesta vegada del periòdic satíric del segle XIX "El tio Tararira" que tenia l'objectiu de criticar la figura de l'emendit mallorquí Joaquim Mª Bover.

INSTITUT D'ESTUDIS BALEARICS. Ha publicat les següents obres: "Prosa costumista balear", "Política i finances del Regne de Mallorca sota Pere IV d'Aragó" i "Les necròpolis romanes de Maó-Menorca"

SOLUCIÓ DELS PARADIGMES DEL LLENGUATGE

PARADIGMES D'AQUEST LLENGUATGE

Horitzontals

- 1-Nom d'home
- 2-Article neutre, Consonant, Consonant, Vocal.
- 3-Animal, Què no està malalt.
- 4-Vocal, Nom de fruita.
- 5-Masculí d'arcada, Consonant, Consonant.
- 6-Vocal, Vocal, Vocal, Fruit de les alzines.
- 7-Al revès, dona llum i calor, Renou, Vocal.
- 8-Element que dona llum els vespres, Masculí d'ell.
- 9-Afirmació, Vocal, Consonant.

BONJESUSET
CAVBCEDECFC
UBCEKURIP
ANGELULONA
OPQUSLTEUS
VIOAEAEUQT
BCVAQUESSO
TOLPQRSIER
AVERCEISMS

En aquesta sopa de lletres hi ha deu noms de personatges de betlem.

Cercau-los!

Verticals: 1-que no és vell, Part de la cara en plural.

- 2-Nom de lletra, Vocal, Liquid groc.
- 3-Consonant, Consonant, Al revès emprar.
- 4-Moviment del mar, Consonant, Negació.
- 5-Consonant, Consonant, Al revès nom d'animal.
- 6-Al revès afirmació, Consonant, Vocal.
- 7-Treu el suc d'alguna cosa, Vocal.
- 8-En plural i al revès embarcació, Consonant, Consonant.
- 9-Vocal, Nom d'home.

30 diac

ARIES: l'amor t'acompanya amb bon sentiment. Pensa abans de seguir. Mirvis interiors. **Tauro:** no siguis tan confiat. Procura meditar abans d'actuar. Fe esport, sempre és bo. **Seguitari:** procura entendre. No mengis tant, engreixaràs. Estudia més o si no... **Peixes:** mantén lo que tens, no sigui cosa que... Glandules inflamades. No facis tanta feina. **Escorpió:** llarg plaç tendràs un bon enllaç. No deixis lo que puguis fer avui pel desà. Val més morir de fumar que de fumar. **Capricorn:** amor esplendorós. Gana feina. Mirvis ocasionats pel treball. **Lleó:** l'amor carnal no és per tu. No juguis tant. Mal de cap. **Libra:** no juguis amb dues aigües. Molta de salut. Poca feina. **Aquari:** un bon amor és una bona claror. Poc a poc i bona feina. **Neutrosia:** **Cancer:** amor d'aquell de carreres. Pel treball ets rabiós. Pareixes una vaca, t'has d'aprimar. **Virgo:** i potent si és ben vera, alerta. No fumis tant. Mal de panxa. **Geminis:** l'amor que ve trobaràs l'amor de la teva vida. Mes de caminar més. Les coses se prenen amb calma.

En barrufat àlies en banyeta verda.....Ja, Ja, Ja,.....

ESCACS

Després d'haver fet una petita història dels escacs donarem a conèixer quatre coses per poder seguir les partides que anirem desenvolupant.

Cada escac està numerat de l'1 al vuit en relació a la peça que ocupa l'escac número 1 en relació al Rei o a la Reina, és a dir la línia dreta de l'enroc rep la denominació d'un l'enroc de Rei o de Reina. Si feim córrer tres escacs el lloc que ocupa l'enroc direm que l'hem posat a l'escac 3 d'enroc de Rei o de Reina, segons l'enroc que haguem mogut. A les partides, per no fer la denominació de les mogudes tan llargues, s'empren les següents abreviatures:

P: Peó, T: Enroc o Torre, C: Cavall, A: Alfíl, R: Rei, D: Reina o Dama, AD: Alfíl situat a l'esquerra de la Reina, CD: Cavall situat a l'esquerra de la Reina, TD: Enroc situat a l'esquerra de la R.

Una vegada situades les peces als escacs, quan escriurem P3R voldrà dir que el peó de davant el Rei s'ha mogut a l'escac número tres de la seva columna. Un altre exemple: C3AR voldrà dir que el cavall situat a la dreta del Rei s'ha col·locat a l'escac número tres de davant l'Alfíl, igualment situat a la dreta del Rei. És molt important saber a quina peça nos referim i quin moviment feim quan escriurem T3C, C5R, D6T o TD3AD.

Rem de partir de la base que les partides les comencen sempre les peces blanques i que la numeració de l'1 al vuit tant correspon a blanques com a negres.

Ara donarem tres moviments com exemple del començament d'una partida, pel proper mes poder desenvolupar una partida sencera amb els seus comentaris.

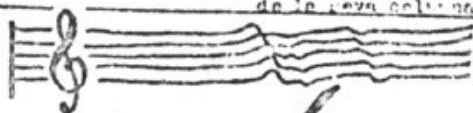
nº d'orde de moviment

moviment de blanques mov. negr.

comentari

- 1 P4R P4R Tant les blanques com les negres han col·locat els peons corresponents a l'escac nº 4 de la columna del rei.
- 2 P4AR P4D Les blanques han mogut el peó de davant l'Alfíl del rei a l'escac nº 4 i les negres el peó de la dama, també al quart escac.
- 3 P2PD P5R Les blanques s'han mogut (indicat per "x") el peó que les negres havien situat al quart escac de la Dama, i les negres han posat el peó del Rei a l'escac nº cinc de la seva columna.

L E N R O C . . .

LIBRERIES

Pre Part. 1980 1981 1982, 97
CUTAT DE MALLORCA

Libreria Jovellanos

Libres nous i d'ocasió, il·lustrats, gaire,
negres, cartolina popular, etc.

Jovellanos, 1 - Apartat 178
Tel·l'fon 22 14 68
CUTAT DE MALLORCA

INDEX DE MATERIES-82

Els números de la dreta indiquen la revista a la qual surt l'article citat.
La indicació "s.f." vol dir secció fixa a partir del número que s'indica.

ASTROLOGIA

Un poc d'astrologia, 2
Zodiàc, s.f, 6

ASTRONOMIA

Eclipse llunar, 2

BIOGRAFIA

Costa i Llobera: il.lustre poeta que dona nom a la nostra escola, 2
L'ex-rector de Sant Marçal, 6
Fra Ginebró, 9
Ramon Llull, 11
Jaume I, 12

CÒMICS

Els monstres del roc, 4
Ibix de teulada, s.f, 8

CONCURSOS

O, L
... de contes, 10, 11
... de futbol, 11

CONTES

Arribares tard al meu somni, 4

CULTURA POPULAR

Gloses de Sant Antoni, 1
Una gran tasca, 1
Cassiers, 2
Quatre coses sobre instruments musicals populars, 2 a 9
Gloses desbaratades de Mn Petro, 3
Petites rondalles, 5
Gloses de Sant Marçal, 6
Anar a tondre, 7
Tonades d'ollers 7, 8
A la nostra illa, s.f, 10
Els cosaiers, 10
Cavallets, àguiles i altres danses, 11
Gravat del Beat Ramon Llull, 11
Bibliografia danses de Mallorca, 12
cf. "Goigs", "Música"

ECOLOGIA

Una llarga i clarificadora lluita: Salvar Sa Dragonera, 9
Lluita per un demà més bo, 11

EDITORIALS

Presentació del nou butlletí, 0
Ja ha vingut Nadal, 1
Pòrtula, d'on ve el nom, 2
Va de pintades, 2
Vergonya, cavallers, vergonya, 5
Un crit d'esperança, 5
El número set, 7
Nou atemptat urbanístic i cultural a la Vila, 11
Pòrtula fa un any, 12

ENTREVISTES

Graduat escolar, 0
Conversa amb en Pep (Massot i Muntaner), 3
La Biblioteca, un servei important, 3
Enquesta a un seminarista menor, 12

ESCOLA

Consell Directiu del CNM Costa i Llobera, 0
Entrevista Graduat Escolar, 0
Informatiu Costa i Llobera, 0-5
"Costa i Llobera" a Cala Nova, 2
La Biblioteca, servei important, 3
El nin i l'escola, 5
Especial escola, 12

ESPORTS

Calendari de futbol, s.f, 0
II Jocs municipals esportius Marratxí, 2
Costa i Llobera a Cala Nova, 2
Crònica de futbol, s.f, 2
Diada d'atletisme, 4
Marratxí Alevín, S.O.S., 9
Memorial Mestre Rafel Porret, 10, 11

FESTES

Especial Sant Marçal, 6
Festa Sant Marçal. Salutació, 6
Programa festes Sant Marçal, 6
Sant Marçal. Crònica de les festes i crítica, 7
Especial Festes del Carme, 7
Presentació Festes de la Vila, 7
Programa Festes de la Vila, 7
Crítica de les Festes de la Vila, 8
El sentit d'una festa, 8

GOIGS

a la Mare de Déu de la Pau, 5
a Sant Marçal, 6
a la Mare de Déu del Carme (M.B.), 7
a la Mare de Déu del Carme (G.M.), 7
a l'arcàngel Sant Miquel, 9
del Seràfic Pare Sant Francesc, 10
de la Mare de Déu de Nadal, 12

HISTÒRIA

La nostra petita gran història, s.f, 1
Pòrtula, d'on ve el nom?, 2
Pòrtol, segle XVIII, 10
El Grup Terra Roja, 10
cf. "Biografia"

INFORMATIUS

Activitats del G.E.F.O., 0, 1, 2
Activitat del CNM Costa i Llobera, 0-5
Inf. Parroquial, 0, 1, 4, 10
Un poc de tot, s.f, 1
Cinemada la Vila, s.f, 1

(INF.)

Quatre de fresques, s.f., 2
La Redacció informa, 9
Ajuntament, 0,1,11
Especial. Escola, 12

JOC

El joc d'escacs, 9, 12
cf. "esports" "passatemps"

LLENGUA

Vergonya, cavallers, vergonya!, 5
Clarícies de llengua, 5,9
La nostra llengua de cada dia, s.f.,7
Barbarismes (paraules incorrectes), s.f.,7
Com escriure els mesos i les estacions,7
Un viatge a l'Alguer, 8
Com escriure els números, 8
Com fer una instància, 9
Les lletres del nostre alfabet, 10
VI col·loqui internacional de llengua i literatura catalanes, 11
Especial escola, 12

LLIBRES

dins "Unpoc de tot", s.f., 1
Molts de llibres, 3
Crítica de llibres, 9
Bibliografia danses de Mallocca, 12

MEDICINA

Medicina preventiva, 1
Med. preventiva d'estiu, 8

MUSICA

El fubiol, 2,3
Espirituals Negres, 4
El tamborino, 4
Ges xeremies, 4-6
Sa ximbomba, 8
Els casos, 8
Altres instruments, 9
Xorrac i rec-a-rec, 9
Guia musical de Mallorca, s.f.,11
Tonades d'ollers, 7-8
Goigs de Sant Marçal, 6
Danses de Mallorca, 12

NECROLOGIA

Enguany nos han deixat, 1
La mort d'un amic, 4

PASSATEMPS

lots encrouats, s.f., 7
Sopa de lletres, s.f., 7

POEMES

Coner, 1
Un crit de dolor, 2
El ciego, 2
Vomente de viure dintre el paradís, 7
Caminant se fa camí, 9
Un poema, 10
Poema de Ramon Llull, 11

POLITICA MUNICIPAL

Informatiu Ajuntament, 0,1,11
Vergonya, cavallers, vergonya, 5
Nou atemptat urbanístic i cultural a la Vila, 11
Així varen anar les eleccions del 28-0,11
Reestructuració de comissions municipals,11
Plana oberta, 12
cf. "informatius" "Quatre de fresques"

RELIGIO

Informació parroquial, 0,1,4,10
Vessants de la vocació, 4
Avui en dia, 6
El sentit d'una festa, 8
Nadal, 12
Anada a València, 12
Enquesta a un seminarista menor, 12

VARIA

Pòrtula, presentació, 0
Un poc de tot, s.f., 1
Va de pintades, 3
Assegut davant sa fogonya, 3
Anada a Sta Eugènia, 4
Cinc milions de joves lluiten per un lloc de feina que no existeix, 4
Un crit d'esperança, 6
Tornem-hi amb pintades, 6
Plana oberta, 6,7,8,12
El número set, 7
El temps lliure, l'oci, l'esplai, 7
Breu resum de la població, vegetació i ramaderia de Pòrtol, 7
L'església vella de Pòrtol, 8
Un viatge a l'Alguer, 8
Les metles, 10
Els clubs d'esplai, com subsistim, 11
L'ermita de Valldemosa, 11
Anada a València, 12

LLIBRERIA I PAPERERIA

ESPIRAFOCS

C/ Bisbe Llompert INCA (Mallorca)

PAPERERIA

JORDÀ

Carrer Escola PÒRTOL.

PAPERERIA I PERFUMERIA

FERRÀ

Carrer José Antonio PÒRTOL.

INDEX D'AUTORS - 82

Astrologus Portulensis
Un poc d'astrologia, 2
Zodiàc, s.f, 6

MIQUEL BONNIN
Goigs a la Mare de Déu del Carme, 7

MIQUEL BOSCH i AUBA
Crònica de futbol, s.f, 2

JOSEP CAPO i JUAN
Pòrtol, segle XVIII; 10

ANTONI CANYELLES i OLIVER
El temps lliure, l'oci, l'esplai; 7
Aquest poble nostre; 8, 10

TOMEU CATALA
Lluita per un demà més bo, 11

C.P.C. "COSTA i LLOBERA"
Consell directiu del centre, 0
Informatiu, 0 a 5
Costa i Llobera: il·lustre poeta
que dona nom a la nostra escola, 2
Costa i Llobera a Cala Nova, 2
La biblioteca; un servei important, 3
Anada a Santa Eugènia, 4
Sis milions de joves lluiten per un
lloc de feina que no existeix, 4
Diada d'atletisme, 4

GUILLEM COLOM
Goigs a Sant Marçal, 6

RAFEL CRESPI
Arribares tard al meu somni, 4
Clarícies de llengua; 5, 9
Crítica de llibres, 9

ENROC
El joc d'escacs, 9, 12

CHARLES FOX
Espirituals negres, 4

TONI GARIGUELLO
Assegut davant sa foganya, 3
Petites rondalles, 5

-G.E.F.O.
Activitats del Grup d'Esplai; 0, 1, 2
Informació activitats, s.f, 0
Presentació festes de la Vila, 7

G.O.B. de Marratxí
Una llarga i clarificadora lluita:
salvar Sa Dragonera, 9

ALBERT JANE
Les lletres del nostre alfabet, 10

MIQUEL A. LLADÓ i RIBAS
Els clubs d'esplai com subsistim, 11

GUILLEM MASSOT i CAPO
Goigs a la Mare de Déu del Carme, 7

BIEL MASSOT i MUNTANER
Entrevista Graduat Escolar, 0
Un poc de tot, s.f, 1
Cossiers, 2
Molts de llibres, 3
Conversa amb en Pep, 3
La nostra llengua de cada dia, s.f, 7
Tonades d'ollers; 7, 8
Especial escola: informe sobre l'ús
de la llengua vernacle a l'ense-
nyament

BIEL MASSOT i MUNTANER/ANTONI PAS-
CUAL i NADAL
Guia musical de Mallorca, s.f, 11

ANTONI MATHEU
Goigs a Sant Marçal (música), 6

JOAN MOREY i COMPANYY
Quatre coses sobre instruments mu-
sicals populars, 2 a 9

MARGALIDA NADAL
La mort d'un amic, 4

SALVADOR ORTONEDA
Moix de teulada; s.f, 8

BERNAT PALOU i CREUS
Eclipse llunar, 2

ANTONI PASCUAL i NADAL/BIEL
MASSAOT i Muntaner
Guia musical de Mallorca, s.f, 11

DAMIA PERELLÓ i TERRASSA
Breu resum de la població, vegeta-
ció i ramaderia de Pòrtol, 7

DAMIA PERELLÓ i TERRASSA/M^a del
MAR PONS
Passatemps, s.f, 7

JERONI PETRO
Gloses desbaratades, 3

JOAN PIZA
L'ex-rector de Sant Marçal, 6

M^a DEL MAR PONS /DAMIA PERELLÓ
i TERRASSA
Passatemps, s.f, 7

GREGORI PUIGSERVER i CANYELLES
Fra Ginebró, 9
Ramon Llull, 11
Jaume I, 12

CATERINA RAMIS I CABRER
Una gran tasca, 1
Espiritalisme negres, 4
Avui en dia, 6

CATERINA RAMIS i JAUME
Medicina preventiva, 1
Medicina preventiva d'estiu, 8

LA REDACCIÓ
Presentació del nou butlletí, 0
Pòrtula, d'on ve el nom?, 2
Quatre de fresques s. f., 2
Va de pintades, 3
Vergonya, cavallers, vergonya, 5
Un crit d'esperança, 6
Especial Sant Marçal, 6
El número 7, 7
St. Marçal. Crònica de les festes
(i crítica), 7
Especial Festes del Carme, 7
La Redacció informa ..., 9
Nou atemptat urbanístic i cultu-
ral a la Vila de Pòrtol, 11
Pòrtula fa un any, 12

MIQUEL ROMAGUERA i CANYELLES
La nostra petita-gran història s.f., 1
Gener, 1
Un crit de dolor, 2
Tornem-hi amb pintades, 6
Anar a tondre, 7
Moments de viure dintre el paradís, 7
Crítica de les festes de la Vila, 8
Caminant se fa camí i visquent s'a-
pren a viure, 9
El preu de les metlles, 10
Un poema, 10
Badal, 12
Anada a València, 12
Enquesta a un seminarista menor, 12

GABRIEL ROTGER
El nin i l'escola, 5

AINA SANSÓ
Els cossiers, 10
Cavallets, àguiles i altres dan-
ses, 11
Bibliografia de les danses, 12

GABRIEL SEGUÍ i TORBAT
Vessants de la vocació, 4
El sentit d'una festa, 8

NARCÍS TORRES i RIERA
L'ermita de Valldemossa, 11

CRISTÒFOL TRIES i SERRA
Un viatge a l'Alguer, 8

GUILLEM VIDAL i BIBILONI
Festes de Sant Marçal. Salutació, 6

MANUEL VÁZQUEZ CAMACHO
El ciego, 2

PEP VERA/TONI VERDERA
Els mostres del roc, 4

RAMON D. VILLALONGA
A la nostra illa s. f., 10
VI col·loqui internacional de
llengua i literatura catala-
nes, 11

GUILLEM CRESPI

RETRATS A PARTIR DE LA VOSTRA
FOTO.

T:60-20-83.

Informació: Bernat

TONI
LLAIBRÉS
mecànic de
motos

C/ Hermanos Barbarà, 23

PÒRTOL

calçats
CA'N NOFRE

PER VESTIR BE EL VOSTRO PEU

C/ José Antonio

PÒRTOL

GOIS DE NOSTRA SEÑORA DE BETLEM.

En Bètlèm, verge Maria
éstos gois vos cantarèm
que las pascuas celebrèm
amb gracia y amb alegria.

Un edicte general
el César vá publicar
per tot l'órbe, havèr de enàr
de ont un era natural;
per pagar tribut igual
cada cual de ont descendia, etc.

Per ser Jusèp descendènt
de David, casa real,
vos; espòsa virginàl
partireu encontinent
De Nazarèt préstamènt
a Bètlèm fèreu la via, etc.

Passareu tans de trebáis
en cinc dias de caní,
estáveu fins al matí
en las pórtas dels hostáls
dèn mil àngels principáls
qui vos feian companyia, etc.

Arribáreu a Bètlèm
qui el sol se enáva ponènt
emb áigo, néu, fret y vént,
témps riguròs del ivèrn,
Pensáva trobá govèrn
Jusèp qui perènts tenia, etc.

Sortireu de las murádas
de Bètlèm a la raval
y trobáreu un portál
de ruinas ó porxádas.
Allá prenguéreu posada,
já que áltre llóc no-y havia, etc.

En tota aquèlla ciutád
nigú vos doná posáda,
veéntvos, Vèrge preñáda

pregár emb humilitád.
Nigú vos tengué pietád;
sinó que vos despedia, etc.

Al punt de la mitja nit
estánt, vos, en oració,
en áltia contemplació
de aquèst mistèri infinit,
parireu a Jesucrist,
fill de Déu dins la establlia, etc.

Los pastors váren perlá:
passèm junts fins a Bètlèm,
veurèm aquèst Vèrlo etèrn
que el Señor mos-vól mostrá
emb fèstas lo há de adorá
tota nóstra companyia, etc.

Al punt del cél abaxáren
cantánt àngels infinits
i a Jesus, reièt petit
cóm a ver Déu lo adoráren.
Es *Gloria* li entonaren
es nóu còrs en melodia, etc.

Digné lo àngel del Señor:
no temèu, estáu alegras,
oin las nóvas més béllas,
vúi es nàt el Salvadòr
qui vé cóm a Redentòr
a Bètlèm, ciutád vesina, etc.

¡O Maria! el pit donáreu
a Jesusèt, béll infánt:
de fret estáva ploránt,
en pòbres dráps el bolcáreu
dins pésèbre el reclináreu,
animáls lo encalantian, etc.

1882

1982

CAJA DE BALEARES "SA NOSTRA"

També a PORTOL i SA CABANETA.-----

GÜIIEEM VIDAL MATERIALS CERÀMIQUES

C/ Prínceps d'Espanya, 5
Tf: 60 21 32

ES FIGUERAL

MARRATXI

AUTO-ESCOLA

* KALET *

SEGUIM FENT BONA FEINA !!

C/ Verge de Montserrat
Tf.: 27 39 97

ES RAPAL

CIUTAT

C/ Jaume I s/n
Tf: 60 24 76
SA CABANETA
(Per carretera de
Sineu, Km 8)

C/ Santiago Ramón y Cajal, 10
Tf: 28 15 59

Palma--11

CAIXA DE PENSIONS "la Caixa"

Antoni Leura, 63
60 09 36
PONT D'INCA